

Lukukeskus – Läscentrum
Linnunlauluntie 7
Helsinki 00530
ilmi.villacis@lukukeskus.fi
+358 408305936

LAUSUNTO 4.11.2020

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto

Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021
<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+146/2020>

Teema: eduskunta lisäsi vuoden 2020 talousarvioon n. 1,5 milj. euroa luku- ja kirjoitustaidon parantamiseen; miten resurssien lisäys on vaikuttanut ja miten toiminta ja hankkeet etenevät?

Lukukeskuksen lausunto

Lukukeskukselle myönnettiin yhteensä 150 000 euroa erityisavustusta käytettäväksi vuosien 2020 ja 2021 kahteen hankkeeseen: Kirjailijavierailujen kehittämisen- ja saavutettavuushanke (OKM/178/620/2020) ja Monikielinen lukutaito -hanke (OKM/179/620/2020). Hankkeiden suunnittelu aloitettiin alkuvuodesta 2020 ja tarkoitus on saada molemmat hankkeet päätökseen vuoden 2021 loppuun mennessä. Maaliskuun alussa koronatilanteen kiristyessä hankkeiden suunnitelmia ja toteutustapaa jouduttiin osittain muuttamaan. Siitä huolimatta molemmat hankkeet etenevät aikataulun mukaisesti.

Korona on vaikuttanut Lukukeskuksen hankkeisiin ja koko toimintaan merkittävästi, mutta hankkeet edistyvät hyvin osittain sen ansioista, että samaan aikaan oli muillakin resursseja panostaa lukemisen edistämiseen. Kirjailijavierailuhanketta sekä Monikielinen lukutaito -hanketta valmistellessa olemme toimineet yhteistyössä muiden lukemista- ja lukutaitoa edistävien toimijoiden kanssa, kuten Lastenkirjainstituutin, Äidinkielenopettajien liiton, Suomen sanataideopetuksen seuran, HNMKY:n sekä useiden kaupunkien ja kuntien lukukoordinaattoreiden kanssa. Sen on osaltaan mahdollistanut valtion iso kertapanostus lukemisen ja lukutaidon edistämiseksi.

Lukukeskuksen hankkeita on suunniteltu myös yhteistyössä Opetushallituksen Lukuliikkeen kanssa ja Lukuliikkeen suuntaviivat huomioiden niin, että hankkeiden kerrannaisvaikutukset laajenevat entisestään. Kirjailijavierailujen saavutettavuushankkeen joitakin virtuaalisia kirjailijavierailuja toteutetaan osana Lukuliikkeen pilottihanketta. Kun monen toimijan on mahdollista samaan aikaan kehittää toimintaa, yhdessä tekemällä ja luoduilla laajoilla verkostoilla saadaan aikaan pitkäaikaisia vaikutuksia.

Erityisen arvokasta Lukukeskukselle on yhteistyö kuntien lukukoordinaattoreiden kanssa. Kun toiminta ei kohdistu vain yksittäisiin kouluihin vaan sitä tehdään yhteistyössä koko kunnan kanssa, toiminnan seuraukset ja vaikutukset ovat pitkäaikaisempia ja laajempia. Olemme jo nyt luoneet monia uusia käytänteitä yhdessä kunnan kasvatus- ja sivistystoimen ja kuntaan palkattujen lukukoordinaattoreiden kanssa.

Samalla korostuu myös, miten tärkeätä lukutaitotyössä on antaa osa vastuusta kolmannelle sektorille, jonka tukevat tehokkaasti julkisen sektorin toiminta. Järjestöjen toiminta on joustavaa, nopeaa ja yksilöllistä ja ne pääsevät lähestymään luontevasti myös vaikeasti tavoitettavia kohderyhmiä. On erittäin tärkeätä, että valtion panostuksella toteutettu yhteistyö jatkuu myös tulevaisuudessa, koska lukutaitoon voidaan vaikuttaa vaan pitkäjänteisillä toimenpiteillä.